

Spør ikke: «Hva kan landet gjøre for meg?».

Men: «Hva kan jeg gjøre for det».

John F. Kennedy

Nr. 1 - 1984 - 33. årgang
Løssalg kr. 5,-

Carl von Ossietzky - var han sosialist?

Vår faste spaltist, Claus, stiller i nedenstående artikkel **CARL VON OSSIEZKY** i et ganske annet lys enn hva som er vanlig i nasjonal presse.

Artikkelen kommer som en reaksjon på lederen i **FOLK OG LAND** nr. 9 — der vi omtalte **KARL VON OSSIEZKY** i forbindelse med fredsprisen til Lech Walesa. Claus mener at vi her rørte ved noe meget interessant.

I april 1938 døde Carl von Ossietzky etter 5 års opphold i en tysk koncentrationslejr. Kun få husker ham — og endnu færre sier navnet noget som helst.

Det er kedelig, for hans skjebne kunne være lærerig for mange i vor tid.

Carl von Ossietzky var *journalist*, men det er ikke takket være gudbenådede journalistiske evner, han er gået over i historien. *Det er på grund af hans sandhedskærlighed* og tro på menneske — en tro, der kostede ham livet.

Omkring 1930 var han redaktør ved en lille avis ved navn «*Weltbühne*» i Berlin. Han var venstreliberal og pacifist, og han levede i et samfund, der på mange måder — blot ikke økonomisk — minder om vor tid.

Talrige politiske partier og fraksjoner stredes om magten i Tyskland, hvor man hadde en svag regering.

I kraft af sit arbejde hadde v. Ossietzky fået innsigt i mange ting, der harmede ham dybt.

De sterkeste politiske partier var nationalsocialistene og kommunisterne, som bekæmpede hinanden hårdt.

Weltbühne kom under vejr med, at kapitalen — hovedsagelig koncentreret om kjernevirksomhederne i Ruhr-området — støttet både kommunister og nationalsocialister med store pengebeløb, men naturligvis i all hemmelighet.

Gennem støtten til de førstnevnte håbede man at kunne skape en art «euro-kommunisme» uafhængig af Moskva (som den norske Erling Falk's MOT DAG også ville) — og ved at støtte nationalsocialistene formodet man at kunne skape sig good-will, hvis de skulle gå af med sejren.

Videre opdagede man, at nationalsocialistene hadde en «varm linie» til Moskva, som heller ikke riktigt vidste, hvorvidt man skulle støtte sine partifæller eller nationalsocialistene. (Se Karo Espeseth: En klog og forsigtig kurs var nødvendig — mente man i Moskva, «Livet gikk videre» Gyldendal 1983.)

Jævnfør her, at Moskva for få år siden støttet socialistene i Spania og ikke kommunisterne,

som man betraktet som uten chancer og en dårlig investering. Og socialdemokratiet har alltid været en gangbar vej til *kommunismens indførelse* — som vi ved.

Nationalsocialistene i Tyskland vandt, og det resulterede i den forbigående alliance mellom Kreml og Berlin. Som et synligt bevis på Stalins velvilje, udleverede han som bekendt kommunister, der hadde søgt asyl i Sovjetunionen til Tyskland.

De døde så godt som alle i kz-lejre. *Walter Ulbricht* — den senere østtyske leder — overlevde fordi han hadde søgt asyl i Prag og først kom til Sovjet etter bruddet mellom Hitler og Stalin.

Carl v. Ossietzky var idealist, og han sagde sandheden i sin lille avis — den sandhed, som medførte, at han fikk fjender i alle lejre. Lige meget hvem der ville komme til magten, så var han sikker på at blive taberen.

Sådan gikk det da også. I 1933 blev han arrestert og kom i kz-lejr.

2 år senere fikk han tildelt *Nobel's fredspris*, som han ikke fikk lov til at motta. Man betraktet ham i Tyskland på samme måte, som man idag betrakter Lech Walesa i kommunistlandene. Kapitalen — den internasjonale — fører nøjagtig den samme politik idag som for 50 år siden. Nu åpner amerikanske banker filialer i Sovjet og de store olieselskaper sælger olie. Ikke til Kina's lamper, men til Den røde Flåde.

Den sovjetiske republik, det såkalte «DDR», der døgnnet rundt retter hadefulde angrep på *Chile's Pinochet-regering, handler flittigt med Chile* og har representasjon i *Santiago*. *Krupp hyldes i Moskva* med Krimchampagne, medens den ærke-konservative *Franz Josef Strauss* sørger for milliardkreditter til «DDR», som iøvrigt «sælger» politiske fanger til det frie Tyskland for 12—15 000 US \$ pr. stk.

Taberen er alltid «den lille mand» og idealistene, som ikke formår at gjennomskue denne verdens realiteter, der aldeles ikke drejer sig om frihed, velvære og menneskelig lykke, men

Nasjonal Samling var solidarisk, ikke sosialistisk i vanlig forstand

Øystein Sørensen:

FRA MARX TIL
QUISLING

Aventura Forlag 1983

Det fantes ganske riktig en venstrefløy i Nasjonal Samling, slik Øystein Sørensen dokumenterer i sin bok «Fra Marx til Quisling». Denne venstrefløyen var konsentrert om vår LO-ledelse og avisen «Norsk Arbeidsliv» og snakket høyrøstet om «sosialisme». Det var også en tendens blant frontkjempere og unge hirdfolk til å hevde at vi sto for «den sanne sosialisme». På dette grunnlag å slutte at vi sto for noen sosialisme i vanlig forstand, er imidlertid galt. En riktigere betegnelse på våre idéer ville vært *solidarisme*.

Det er riktig som Øystein Sørensen skriver at ordet nasjonalsosialisme, enn si sosialisme, knapt ble brukt av NS før krigen. Unntagelsen var avisen «Hedmark Fylkesavis»/«Frihetskampen» i Elverum, og det er ikke for mye sagt at de fleste av oss andre så på disse rabulistene med en viss skepsis. Som Øystein Sørensen helt korrekt peker på, tok Quisling direkte avstand fra denne terminologien. Ordet sosialisme var etter hans mening alt for belastet. En annen betegnelse som svevde i vannskorpen, var ordet «sosial-individualisme» som Quisling hadde brukt i sin bok «Russland og Vi», og som Herman Harris Aall tok opp igjen i 1939/40. Aall skrev til og med tidlig i 1940, altså før okkupasjonen, en bok med denne tittel.

I og med okkupasjonen forandret imidlertid terminologien seg. Av hensyn til de kontinuerlige forhandlinger vi måtte føre med forskjellige tyske instanser, ble det hensiktsmessig for NS-folk å kalle seg nasjonalsosialister. Uttrykket ble med andre ord brukt for lettere å få tyskerne til å forstå våre argumenter. De var ikke uvillige til å akseptere at et norsk nasjonalsosialistisk syn kunne avvike fra deres eget uten å være mindre legitimt for det. De begrep at norsk nasjonalsosialisme nødvendigvis måtte bety at vi forsvarte norske in-

om råstoffer, territorier og magt.

Om Carl v. Ossietzky kunne man måske si som i de gamle Westerns «han vidste for meget» — om *nutidsmenneskene* kan man si: *de ved for lidt!*

Mærkverdiggvis kommer det i denne sag ud på et.

Claus

teresser med adskillig styrke.

I og med at ordet nasjonalsosialisme slik kom i bruk, var det ikke annet å vente enn at noen la særlig vekt på halvparten av ordet, nemlig sosialisme. At folk som Håkon Meyer, Halvard Olsen, Albin Eines, Sverre Krogh og Eugène Olaussen gjorde det, finner jeg bare naturlig. Det legitimerte jo på en måte deres brudd med marxismen fordi de mente å ha funnet en sannere sosialisme. Og de var såmen ikke de eneste som foretok denne kursendring. Jeg husker min egen forbauselse da jeg en gang holdt et foredrag i et NS-lag på Solør. Forsamlingen viste seg nemlig å være så godt som identisk med det tidligere kommunistlag i bygden.

Men at noen kunne finne noen slags likhetspunkter mellom marxismen og NS' ideologi, er helt uforståelig for denne anmelder, som tilhører den generasjon av unge NS-folk som ble meget grundig ideologisk skolert i årene 1933—40. De to ideologier var i virkeligheten som ild og vann. Marxismen gikk inn for klassekamp, vi for folkefellesskapet. Om vi var arbeidere, funksjonærer eller arbeidsgivere skulle vi stå ubrytelig sammen til vern om vårt folks interesser. Vi skulle dele utbyttet av våre felles anstrengelser på en måte som hindret at noen skulle lide nød. Vi snakket om en «arbeidets lov» som skulle sikre at alt skjedde helt rettferdig og at alle fikk sitt. Vi brukte også uttrykket «bedriftsfellesskapet» i den mening at arbeidstaker og arbeidsgiver alltid måtte stå sammen om å sikre og forberede sitt felles livsgrunnlag. Vi sto i det hele tatt for en gjennomført solidarisk holdning i vårt folk. Det viktigste var at vi sto sammen, at vi sto last og brast med hverandre, at vi følte et ansvar for hver enkelt nordmanns trivsel og livsvilkår.

Vi delte riktignok marxistenes motvilje mot storkapitalen og ville gjøre alt for å forhindre at den utbyttet det norske folk. Men vi var i enda høyere grad motstandere av den marxistiske statskapitalisme, som vi oppfattet som toppen av all undertrykkelse. Vi var for eiendomsrett, men ville spre den mest mulig. Flest mulig av våre landsmenn skulle eie noe, også produksjonsmidler, gjerne en del av den bedrift hun eller han arbeidet i.

Øystein Sørensen oppfatter en stor del av disse forskjeller, men presiserer dem ikke sterkt nok.

Der han imidlertid tar helt feil, er når han hevder at våre idéer skulle gjennomføres ved diktatur. Det var partiuvesenet vi ville avskaffe. Isteden ville vi sette det faglige folkestyre, hvilket ville si at folket skulle velge sine representanter gjennom de faglige og kulturelle organisasjoner de tilhørte. Vårt Riksting skulle etableres gjennom valg, og det har vel ingen ting med diktatur å gjøre?

Øystein Sørensen peker selv på en del av de tiltak som ble gjort for å legge grunnen for dette faglige folkestyre, men han forstår dem ikke. Ihvertfall trekker han ikke de riktige konklusjoner av det, f.eks. når han snakker om Norsk Arbeidssamband. At tyskerne hele tiden la hindringer i veien for dette arbeidet, gjør ikke noen forskjell på hva som var Nasjonal Samlings intensjoner.

Det hører muligens ikke med i Øystein Sørensens fremstilling, men i anmeldelsen av hans bok er det nødvendig å presisere at kampen mot bolsjevismen, mot den marxistiske sosialisme, var en hovedmotivasjon såvel for frontkjemperne som for andre NS-folk. Hvis hans bok hos noe menneske vekker den tro at vi var villige til å kompromisere med den marxistiske sosialisme, så er det fullstendig galt. Bolsjevismen var vår hovedfiende. I det liberalistiske samfund er det tross alt mulig å kjempe for andre, deriblant også solidariske idéer. Der den marxistiske sosialisme har herredømmet, kan annerledes tenkende bare vente seg sinnssykeasyler, fengsel og ofte også død.

Selv om Øystein Sørensen på enkelte punkter tar feil eller gir en mangelfull fremstilling, er hans bok et hederlig arbeide som kaster et interessant lys over *visse sider* av vår bevegelse. Boken fortjener å leses. R.

Les Guri Hjeltnes intervju med Håkon Meyer lørdag 14/1 i Arbeiderbladet. (Red. anm.)

Fuglesang 75 år

Fra fjern og nær vil det innløpe hilsener og gratulasjoner til Rolf Jørgen Fuglesang, når han 31. januar fyller 75 år.

Vi i «FOLK OG LAND» slutter oss til gratulantene.

Politikk og polemikk

Johan Vogt's nye legende

Av Arne Olav Heiberg

Johan Vogt påviser i Dagbladet mandag 14/11 at russernes gamle ønsker om isfrie havner på Finnmarkskysten egentlig bare er en propaganda-løgn — oppfunnet av de vestlige stormakters djevlelike intriganter: Russernes påståtte «Drang nach Westen» er en legende, som vi arme nordmenn i et hundreår er blitt forledet til å tro på... Dessverre bygger han på et falskt historiegrunnlag, og når utgangspunktet er galt — blir som kjent resultatet gjerne originalt.

Det fundamentaltale i hans utgangspunkt, er påstanden om «det svensk-russiske vennskap» i første halvdel av 1800-tallet. Et «vennskap» som vestens intriganter, godt hjulpet av svenske kong Oscar I, lykkes å ødelegge.

Det hjelper lite at han henviser til noen nyere svenske historikere, når han vil underbygge tesen om dette vennskap: Historiens eget hendelsesforløp er ikke til å rokke — og forteller at parallellen til dette Vogt'ske «svensk-russisk vennskap» den gang må være noe i likhet med våre dagers vennskap mellom Sovjet og Nato... En fred struttende av våpen — i frykt for den ambisiøse giganten i øst.

Johan Vogt's artikkel er i virkeligheten et forsøk på å skape en ny legende. Det forstår man straks når de faktiske begivenheter refereres, og la meg derfor gi en rask oversikt:

Mot vest, mot vest

Russernes appetitt på Finland og de baltiske land ga seg utslag i talløse strider mot Sverige, som behersket disse Østersjøprovinserne. Endelig lykkes det for russerne å tjafse i seg Baltikum, den svenske festningen Sveaborg i Finland falt i 1808 sammen med resten av syd-Finland. Samme år satte de kursen vest mot øyriket Åland midt i Østersjøen, men måtte dra seg tilbake for en svensk armé på 6000 mann som ble landsatt. — Året etter marsjerte en russisk armé på 17 000 mann over isen til Åland — og denne siste svenske bastionen mot øst ble erobret.

Diktatfreden

I den derpå følgende freds-konferansen i Fredrikshamn ble

så det varme «svensk-russiske vennskapet» til Johan Vogt innledet: Sverige måtte frasi seg Åland, og svenskenes gamle øst-provins ble for mer enn hundre år fremover til «det russiske stormyrstedømmet Finland». — En av grunnene til at svenskene godtok dette ydmykende «vennskapet», var nok sikkerlig deres erindring om hva som hendte 90 år tidligere: Tsar Peter gikk fra sitt nylig erobrede Åland til angrep på selve Sveriges fastland med 153 krigsskip og 30 000 soldater, herjet kystprovinsene fra Gävle i nord til Norrkøping i sør, byer og bygder ble brent — og alt taler for att bare den svenske flåtens lykkelige seier over russerne i Østersjøen året etter, er årsaken til at vår nabo idag er Sverige og ikke Sovjet.

Russiske herskere kommer og går — men deres maktbegjær går i arv: For ytterligere å befestet det Johan Vogt kaller svensk-russisk vennskap, begynner russerne i 1830 å bygge en kjempfestning på Åland, «Bomarsund». Hele det gamle svenske Åland skulle befestes, flere marinebaser anlegges — og la meg sitere den daværende russiske herskerens ord: «— Bomarsund skal bli Nordens Gibraltar — og en gang for alle gjøre Østersjøen til et russisk innlandshav.»

Så brøt Krim-krigen løs — konflikten Russland/Frankrike-England, episoden som Johan Vogt anklager svenskekongen Oscar I for å utnytte til et dramatisk brudd på vennskapet Russland-Sverige.

Hvilket vennskap!

I 1854 gikk en felles fransk-britisk flåte til angrep på russernes «Gibraltar», 70 orlogsskip og 12 000 mann skjøt befestningene sønder og sammen, og sprengte deretter systematisk den russiske stormaktsdrømmen i stumper og stykker.

Sverige var reddet — og sannsynligvis også Finnmark. Men først det av bolsjevik-revolusjonen forsvakede Russland ga Finland, Estland, Litauen og Lettland deres frihet fra russisk herrevelde tilbake.

Men sporene skremmer...

Johan Vogt har «i førti år gått

på jakt etter arkivopptegetninger om russiske ønsker om isfrie havner i Nord-Norge» — aldeles forgjeves. Ergo er slike ønsker vestlige påfunn. — Jeg tror han istedet bør se litt på *virkeligheten* — både gårsdagens, dagens — og morgendagens, i lys av det som har skjedd. Og skjer. Det forteller mer enn ord på eksisterende eller forsvunne gulnede arkivpapirer.

Sett i lys av umettelig russisk appetitt på Vesten — som idag har gjort halvparten av Europa til «tsar-vasaller» — og i lys av hva som skjer langs Sveriges Østersjøkyst, sett i lys av den gigantiske Murmansk-basen det nye «Gibraltar» — bør man kunne trekke andre konklusjoner

enn Vokt's legende om «den fredelige russiske bjørnen».

La i alle fall *det* være klart: Hans nykonstruerte historie om «det svensk russiske vennskap er et falsum. På dette falsum bygger han opp sin tese om at russerne aldri har ønsket seg en liten bit av Norge. — Som nevnt: Når utgangspunktet er galt, blir ofte resultatet originalt...

Det eneste nye ved russernes holdning til Norden og de øvrige stater rundt Østersjøen siden gamle dager, er vel at vår tids øst-tyranner har lært seg psykologi og kaller det for «Fredens hav».

Arne Olav Heiberg
2081 Eidsvoll

Går FOLK OG LAND inn for et nytt 9. april?

Av Olav Steinøygaard

I Folk og Land nr. 9/83 fann eg to artiklar som verkeleg gav meg eit sjokk, «Russerne kommer» og «Dom over fredssvikere». — Eg melde meg inn i NS i 1941, ikkje fordi eg var såkalla nazist, men fordi eg då som no meiner at eitkvart land har rett til å gardere seg mot klårt påemna krigshandlingar, slik som den påemna blokaden av svensk jernmalm til Tyskland.

Ingen ting høvde betre for Tyskland i den krigen som Vestmaktene hadde erklært, enn å få sende malmbåtane sine langs norskekysten under norsk nøytralitetsvern, men det var jo nettopp dette Vestmaktene ville hindre. Difor planla dei blokaden, som dei meinte ville bli like effektiv som blokaden av Tyskland under førre verdskrigen. Vestmaktene hadde elles ingen høgare strategiske ynsksmål enn ein tysk okkupasjon av Norge, for då ville tyskarane i tillegg få ei lang kystline å forsvara — mot den sterkaste krigsflåten i verda. Og kunne ententemaktene dessutan greie å lure Norge over på si side og såleis få heile den norske handelsflåten attpå, ville det bli god betaling for store lovnader om hjelp.

Det er dei same Vestmaktene som i dag kjem med enno større lovnader om hjelp mot fienden sin, Sovjet, nettopp dei same maktene som var hovudårsaka til at ei mengd nordmenn blei utskjelte og dømt arelause etter ei provisorisk landssvikanordning med over fire års tilbakeverkande kraft. Og no kjem altså Folk og Land, framom alle, med skræmmeskotet «Russerne kommer», endå ein redaksjon som steller med historie, burde vita at i historisk tid har ikkje russerane krenkt våre grenser ein einaste gong, ikkje eingong sagt at dei *ynsk*te isfrie hamner i Finnmark for nordflåten sin.

Kanskje det er eg som så totalt har misoppfatta gangen i norsk

samtidshistorie? — Etter dei to førnemnde artiklane i NS-bladet Folk og Land må det vera klart at redaktøren og eg ikkje kan ha opplevd eller oppfatta den siste krigen på same måte, eller kanskje redaktøren no førti år etterpå har gløymt både 9. april og den røynlige årsaka til okkupasjonen av såkalla nøytralt land? Eller han kanskje no meiner at alle som melde seg inn i NS, dermed gjekk «fiendens» ærend, slik at dei som meiner at Sovjet i det heile ikkje er vår fiende i dag og heller aldri har vore det, dermed har «svikta» for å bruke eit ord frå «silkefronten»?

Under krigen våren 1940 var jo «krigens gang» det daglige samtaleemne, og sambygdingane mine trudde på dei norske krigskommunikea som på Bibelen sjølv, endå dei daglig kunne konstatere at det var dei tyske meldingane frå fronten som var rette. Då eg under samtale kom til å undre meg over dette, blei eg straks stempla som nazist — og det som verre var.

Den som i dag vågar å hevde at russerane aldri har truga våre grenser, blir av vår og dei allierte regjeringar sett på som upålitelig — eller det som verre er. — Er det ingen tidligare NS-folk som kjenner seg att? Eller skal det atter ein gong fellast «Dom over freds-svikere»? for å bruke redaktørens uttrykk.

Om sensuraksjonen mot organisasjonen «Folkereising mot krig» og bladet «Ikkevold» skriv redaktøren i leiaren sin i nr. 9 1983: «Forlengst har en pressgruppe aksjonert i denne *virkelige* landssviksak...» — Som kjent er sensur eit særmerke på ein diktaturstat. Men det var i alle fall godt at Folk og Land så klårt segjer frå om kven som er landssvikar, så hermed segjer eg takk for fylgjet!

Olav Steinøygaard
7078 Saupstad

«Nazi-jegerne» i Porsgrunn

I bladet «Fremskritt» (Fremskrittspartiet) leser vi:

En gruppe fagorganiserte i Porsgrunn har tatt på seg det herkulesarbeid å kartlegge de norske nazistorganisasjonene. Det var trolig på høy tid. Her er lagt frem en rekke navn som 99% av det norske folk aldri har hørt før, og aldri ville fått høre, om ikke demokratiets voktere i Vestfold hadde vært våkne.

De fleste vil vel klassifisere «forskingsarbeidet» som kvalifisert tøv. Trolig finnes her i den norske politiske fauna folk som med noen rett kan kalles nazister, det er i tilfelle reaksjon, eller overreaksjon, på provokasjonene fra venstresiden. Til gjengjeld har vi en hel del som har mange holdninger og oppfatninger til felles med fordums nazister, men disse regner seg og kaller seg noe annet.

Selv tror jeg at der, i Porsgrunn og andre steder, er behov for å mane frem et bilde av Belzebug, enten for å avlede oppmerksomhet fra egen holdning og egne handlinger, eller for å få sluttet rekkene overfor en fiende som er skapt for formålet, eller gitt dimensjoner og kapasiteter som er et grotesk vrengebilde av virkeligheten.

Men, kameratene på Hydro må være varsomme: mange trollmenn og djevlebesvergere i historien anstremte seg så hardt, og så lenge, for å få menighetene til å tro, og frykte, at de til slutt trodde selv, på sine egne skremmebilder. Det skal endog ha forekommet at djevleskapet materialiserte seg, og de metodene som nå foreslås anvendt mot politiske motstandere, vil trolig være et langt skritt i den retning.

I mellomtiden venter vi spent på fortsettelsen. Her er grupper som er erklærte fiender av vårt frie folkestyre, som har revolusjonær vold og håndfast klassekamp på arbeidsprogrammet. Kan vi håpe på en fortsettelse fra forskerne i Porsgrunn?

Bjarne Dahl

AV

PLASSGRUNNER

må vi forbeholde oss retten til å forkorte innkomne manuskripter. Oftest gir vi innsenderen varsel om dette, men like før vi må levere manuskripter til setting, kan det bli for liten tid til det.

Averter i

«Folk og Land»

FOLK og LAND

UAVHENGIG AVIS

Redaktør: Kåre Haugerud. (Treffes kun etter avtale.)

POSTADRESSE: Boks 924 Sentrum, Oslo 1 - Tlf.: (02) 19 06 71 (Tlf.svarer)

Kontortider: Enerhaugsplassen 4, Oslo:

Mandag kl. 17—20, tirsdag kl. 10—14 og onsdag kl. 17—20.

Abonnement: Pr. år kr. 80,-. I omslag kr. 100,-. Utlandet + kr. 10,-.

Giro: Post 5 16 45 04. Bank 6063.05.01248

Utgiver: A/S Historisk Forlag

Annonser forskuddsbetales med kr. 1,- + m.v.a., pr. spaltem.m.

Minstepris kr. 50,-

Trykk: Viking Boktrykkeri A.s

Som i Frankrike — så også i Norge!

Kjell Staal Eggen fra Heistad er forarget på «FOLK OG LAND». Grunnen er at vår avis gjenga hans leserbrev fra «Verdens Gang», der han anklaget norske medborgere for medansvar i folkemordet i 1942. (Jøde-deportasjonen fra Norge til Tyskland.)

Når vi klippet hans innlegg var det i forbindelse med «Folk og Land»s tidligere artikler om samme sak, der vi påviste en lang rekke «gode» nordmenns befattning med arrestasjonene og deportasjonene av jødene. Nordmenn som etter okkupasjonen trakk på seg heimefrontuniform og deltok i fengsling og forhør av kolleger de selv hadde vært sammen med under jødearrestasjoner.

Hverken disse eller de høyere jøssing-embetsmenn som skrev ut jødelister til tyskerne ble senere straffet.

De norske jøders stilling under okkupasjonen kan lett sammenlignes med situasjonen for de franske jøder.

Hør bare hva forfatteren Ragnar Kvam skriver i forbindelse med Klaus Barbie-saken i Frankrike, der franskmennene strider om saken mot SS-mannen i det hele tatt bør reises: (Klaus Barbie ble for nøyaktig ett år siden utlevert fra Bolivia) «Så langt gikk det i bl.a. Lavals dager at politiet overgikk tyskernes forventninger når det gjaldt å deportere jødene — ja, de gikk som i Romania lenger enn selv de verste Barbie-typer for å få tilfredsstillende en oppisket hevn-aksjon overfor jødene.

Og her er vi ved noe av det viktigste og samtidig mest forstemmende ved hele Barbie-saken.

Bøddelen fra Lyon, som han kalles av «de siste rettfærdige», vil under en eventuell rettssak kunne si så mye forskrekkelig om franskmennens forbrytelser under krigen at det vil gå ut over Frankrikes ære. Barbie vet nemlig alt for mye, heter det. Han kjenner til at flere av etterkrigstidens kjente franskmenn, også ministre i ulike regjeringer, har mange svin på skogen — og den tiltalte vil naturligvis ikke nøle et øyeblikk med å fortelle det han vet — og kanskje mer til. For å frigjøre seg selv.

Barbie-saken har splittet Frankrike som under Dreyfus-saken. Ja, nyansene i splittelsen er enda flere og enda mer skjebnesvangre for hva som vil skje.» (Stv. Aftenblad)

Som i Frankrike, slik også i Norge under okkupasjonen. Hvilken norsk forfatter tør gripe pennen?

Institutt for Norsk Okkupasjonshistorie

Kontortid: Mandag kl. 17—20, tirsdag kl. 10—14, onsdag kl. 18—21.

Postadr.: POSTBOKS 924 SENTRUM, OSLO 1.

Kontoradr.: ENERHAUGSPLASSEN 4, OSLO. TLF.: (02) 19 06 71.

NOE Å GI TIL INO?

Mange har vært flinke til å sende inn bøker, aviser og tidsskrifter til INO.

Biblioteket er imidlertid langt fra komplett og vi er svært takknemlige for alt materiale om: mellomkrigstiden, okkupasjonen og «landssvikoppjøret».

Institutt for Norsk Okkupasjonshistorie (INO)

Postboks 924 - Sentrum

Oslo 1

WALTER FYRST:

Om å kunne lese innenat

Herr redaktør!

I nr. 9 - 1983 gjengir De utdrag av en anmeldelse major Blindheim skrev for to år siden (!) i avisen 'Dag og Tid'. Anmeldelsen gjaldt erindringsboken 'MIN STI'.

Blindheim skriver: «Det som verkeleg undrar meg er at Fyrst er så lite opptatt av at krigen mellom Norge og Tyskland i røynda slutta i juni 1940. ... I staden for å halde seg til dette faktum, freistar Fyrst, *lite overtydande* (min uthevelse. WF), å forklare kvifor han melde seg inn att i NS og kvifor han melde seg til frontinnsats mot Sovjetunionen.»

For ikke å ha denne påstand stående uimotsagt, må jeg be Dem gjengi følgende fra min bok på sidene 179-180:

ET STANDPUNKT

«Da meddelelsen om 'nyordningen' kom, trodde jeg som mange andre at Quisling hadde seiret over Terboven. At Hitler satset på Quisling. Jeg mente det var viktig for Norge å ha et forhandlingsorgan som Hitler godtok — for at man skulle kunne drøfte det endelige fredsoppgjør i en for landet gunstig atmosfære.

Som mange mennesker på den tiden — både i Norge og utlandet — anså jeg det sannsynlig at Hitler ville vinne krigen. (Selv Churchill skal ha gitt uttrykk for en slik oppfatning i et hemmelig parlamentsmøte på den tiden).

Terboven hadde kunngjort at Nasjonal Samling var det eneste tillatte parti og at nordmennene burde slutte seg til det for at vi i størst mulig utstrekning skulle gjenvinne vår frihet og selvstendighet, ved det endelige oppgjør. Jeg oppfattet dette som en beskjed fra Hitler.

Nå visste vi jo at de fleste holdt på England, så hvis England vant, var det ingen fare for vår frihet.

Men hvis Tyskland vant, og Quisling sto der med en liten klikk, mens resten av det norske folk var imot tyskerne — da ville Hitler ved oppjøret kunne føle seg som en skuffet beiler. Norge ble regnet som et av de rene germanske land, og det ble sagt at Hitler hadde en svakhet for oss. Med hans impulsive temperament måtte man regne med muligheten av at han da ved fredsoppjøret ville hevne sin skuffelse over den avvisende 'tilbedte'. Det ble fra tysk hold til og med antydning muligheten av at han kunne komme til å forflytte store deler av vårt folk til Polen og andre steder, at vi kunne bli et protektorat og at en del av Nord-Norge kunne bli gitt til Russland. (Tyskeren professor Look hevdet ifølge Aftenposten

21.8.76 i et foredrag i Oslo at Hitlers angrep på Norge først og fremst var diktert av hans rase-teorier. Det tror jeg *dog* ikke).

Ut fra disse betraktninger så jeg det etter moden overveielse som min plikt å gå inn i det såkalte 'statsbærende' parti. Jeg stilte meg bevisst på den 'gale' siden. Ikke for Quislings skyld, men for landets. Ikke som 'nasist' men som nordmann

Da jeg fortalte Dagny Egeberg-Holmsen om min beslutning, så hun forferdet på meg. En tid senere — i november — ba hun meg komme til et møte hjemme hos Fred Valeur, sammen med noen medarbeidere i sommerens frivillige arbeidstjeneste. Foruten Småen og Valeur, var hans kone til stede. De andre var nåværende direktør Knut Eng og Eiulv Akselson.

Før jeg gikk til møtet, skrev jeg en stikkordliste over hva jeg ville si for kort og klart å begrunne min beslutning. Det var omtrent det samme jeg hadde sagt til Fuglesang — men at jeg i mellomtiden hadde bestemt meg til å bli medlem av NS for å bidra mitt til good-will ved det endelige oppgjør. De andre argumenterte mot mitt syn, men forsto snart at det var nytteløst å få meg til å forandre det. Vi skiltes allikevel som venner.»

Flere av deltagerne i dette møtet har skriftlig bekreftet at min fremstilling i boken er korrekt.

Først et halvt år senere — ultimo juli 1941 — kom det svar at jeg var opptatt som medlem av partiet.

Dette er sannheten om hvorfor jeg meldte meg til NS.

Jeg handlet — som alltid — ut fra det jeg selv mente var riktig. Vi var okkupert av tyskerne — og før eller senere ville det bli fredsforhandlinger. — —

Hvorfor jeg meldte meg til forsvar av Norge i Finland, forteller jeg på sidene 182 og 183:

DEN NORSKE LEGION

«Som lyn fra klar himmel kom den tyske krigsmakts angrep på Sovjetunionen 22. juni 1944.

30. juni brakte avisene en erklæring fra Terboven: Hitler har gitt tillatelse til at *norsk militær avdeling kan oppsettes til kamp på finsk side*.

Det ble sagt at vi skulle få norske uniformer, norsk befal, norsk militært reglemang og innsats i nord.

2. juli kom det oppfordring i avisen om å melde seg til Den norske Legion.

— Jeg melder meg, sa jeg til min kone.

— Gjør det du synes er riktig, svarte hun med en tre måneder gammel sønn på fanget.

4. juli var det stort propagandamøte på Universitetsplassen.

Jeg gikk ikke dit, men så dagen etter foto i avisen: plassen var fullstappet og tvers over hele søyleinngangen til Domus Media hang et kjempeskilt med teksten 'FORSVAR NORGE I FINLAND!' På flaggstengene i Carl Johans gate hang det bare norske og finske flagg, sto det.

Jeg så det slik: Nygaardsvolds regjering hadde vist en total mangel på forståelse av situasjonen før 9. april og etterpå flyktet til utlandet. Jeg hadde mistet tilliten til dem og fant meg berettiget til å handle ut fra det jeg selv følte som det riktige. Jeg hadde — som presidentskapet — avskrevet regjeringen Nygaardsvold. — Det falt meg ikke inn med en tanke at noen landsmann noensinne skulle bebreide meg at jeg sluttet meg til Legionen, tvert imot! Jeg følte det som de frivillige i England og vi i Finland skulle kjempe rygg mot rygg for Norges frihet på hver vår side. Så ville landet ha sine talsmenn ved oppjøret uansett hvem som vant av de to stormaktene Tyskland og England.

9. juli skrev Aftenposten at «det første parti norske Finlands-legionærer var imorges til legeundersøkelse i Idrettens Hus. De fikk beskjed om å møte lørdag klokken ni på Bjølsen skole». Jeg var der til undersøkelse og ble funnet stridsdyktig.»

Forbausende hvor omtrentlige enkelte historikere kan være. Det er iallfall min erfaring med etterkrigs-litteraturen.

Bladpengene

I forrige nummer av FOLK OG LAND lå innlagt en betalingsblankett for abonnementet på avisen.

Har du mistet eller kanskje oversett kupongen, kan pengene sendes til vår adresse:

FOLK OG LAND

Boks 924 - Sentrum

Oslo 1

Merk postansvisningen: «Kontingent».

GI DETTE NUMMER VIDERE

til en annen når du har lest det! Det er en god måte å fremme vår sak på, og den kan også skaffe oss nye abonnenter.

DEN FARLIGE VÅREN

sett fra et annet synspunkt

Av Sigurd Mytting

Journalisten Per Hansson og Johan O. Jensens bok med tittelen «Den farlige våren», omtalt i NTB-melding, inneholder interessante opplysninger om standpunkter. Det kan vel sies at i de siste ukene og dagene av den tyske okkupasjon av Norge, var det en felles avventende holdning.

Jeg skal her nærmere redegjøre for et privat møte av ordførere som fant sted på et hotellrom i Gjøvik under Oppland Fylkesting's samling i dagene 17., 18. og 19. april 1945. (Forøvrig omtalt i boken *Politisk dømt* Eget forlag 1954.)

Jeg ledet dette møtet som kom i stand etter oppfordring av Pål Aukrust, Lom. Han var oppskaket av Richskommissar Terbovens uttalelse om at Festung Norwegen skulle holdes, og at Nasjonal Samling's tillitsmenn i taler fulgte opp denne stillingsagen.

Efter en redegjørelse fra Aukrust, uttalte de fleste tilstedeværende seg. Det var samstemmig enighet om at i tilfelle krigshandlinger i Norge, kunne vi ikke delta på tysk side. Frontkjempernes stilling og de øvrige væpnede formasjoner innen NS ble også berørt.

Jeg gjorde rede for min oppfatning av spørsmålet. Og fremholdt at tyskerne hevdet at de etter internasjonal lov — Haagkonvensjonene — var berettiget til å ivareta sine interesser overfor den andre krigførende part, ved å besette Norge i 1940. De styrende i landet hadde ikke med våpenmakt motsatt seg at England førte krigen inn på norsk område.

Jeg fortsatte: Når det kom til

at tyskerne måtte kapitulere i sitt hjemland, var det logisk at de fulgte samme folkerettstankgang de tidligere hadde gitt uttrykk for og også kapitulerte her. Vi i Nasjonal Samling ville i en slik situasjon få med de tyske militære å gjøre, ikke med Terboven.

Vi ble i den videre samtale enige om at når fylkestinget var avsluttet, skulle Pål Aukrust reise til Oslo og forelegge Ministerpresidenten vårt standpunkt. Dette ble også gjort kjent for ordførerne som ikke var til stede på nevnte møte. Fylkestinget var slutt kl. 1400, den 19. april.

Pål Aukrust reiste straks til Oslo. Han sier han kommer oppover igjen med daghurtigtoget den påfølgende dag. Vi avtalte å møtes på Fåvang. Jeg reiste sammen med noen av de andre til Lillehammer. Der var jeg innom Dølaheimen, jeg traff NS-medlemmer. De ble gjort kjent med det standpunkt vi hadde inntatt. To av dem visste jeg var i arbeid ved ortskommandantur.

Jeg møtte som avtalt Pål Aukrust. Han fortalte at han straks hadde fått foretrede for Ministerpresidenten, og han redegjorde for det vi hadde samtalt om og vårt standpunkt. Quisling hadde etter redegjørelse svart: «Det er også min oppfatning».

Jeg skal her nærmere redegjøre for grunnen til det standpunkt jeg fremholdt for mine ordførerkolleger på dette møte i Gjøvik.

Efter å ha vært innkalt i Waffen SS i 1943 — dimitert utpå høsten, var jeg klar over at Tyskland på litt lenger sikt, måtte tape krigen. USA og Canada var utenom de tyske våpnenes rekke-

vidde. Og med sin produksjonsteknikk ville de makte en våpenproduksjon — fly og bomber — som til slutt kom til å ødelegge det relativt begrensede område som Tyskland var. Jeg tenkte igjennom hele forløpet fra Norge ble trukket inn i krigen til da — høsten 1943. Og kom frem til at jeg ikke kunne melde meg ut av partiet NS. Fordi: *Efter den stilling partiet var bragt i — etter tyskernes brudd med partipolitikkerne 25. september 1940, måtte NS komme til å spille en rolle ved avslutning av krigen. Det var en kjensgjerning at NS hadde fullstendig herredømme over sivilforvaltningen i kommunene og fylkene, og dermed hadde stor innflytelse. På riksplan var også tilkjempet en viss avgjørelsesmyndighet. Dette hadde bragt partiet NS i en avgjørende stilling overfor okkupasjonsmakten.*

Også forfatterne av boken «Den farlige våren» har slengt med ordene «Skutt blir den —», uten å opplyse om hva mennesker under en krig og okkupasjon risikerer å bli skutt for. Uttrykket skriver seg fra et opprop undertegnet av General der Infanterie, von Falkenhorst. Oppropet var kastet ned fra fly over distriktet i april dagene 1940. Jeg plukket opp et på mitt hjemsted i Ringeby, og har det liggende foran meg nu. Det innleder med det oppdrag generalen hadde fått, fortsetter med trusel om krigsrett for visse forhold, og videre tre punkter. Det første lyder: *Skutt blir enhver sivilperson som blir påtruffet med våpen i hånd.* Det andre punkt gjelder ødeleggelse av anlegg som tjener trafikken og etterret-

ningsvesenet eller kommunale innretninger. Det tredje punkt: Krigsmidler som står i strid med folkeretten. De tyske militære fryktet sivilister med våpen for de vanskeligheter de kunne skape. De hørte ikke inn under de militære.

Efter Vidkun Quislings svar til Pål Aukrust den 19./20. april, anser jeg hans standpunkt til den påventede utvikling klar: Avvente kapitulasjon i Tyskland og regne med at den tyske militære overkommando i Norge ville kapitulere når herredømmet i hjemlandet var tapt, overensstemmende med de strenge militære former —, og kanskje med en tanke på det «gammeldagse» militære æresbegrep.

Et annet spørsmål var forholdene for NS-medlemmene. Det var spent og uvisst. Personlig fryktet jeg mer enn noen gang at en eller annen av de illegale grupper kunne foreta sabotasjeaksjoner som ville føre til skjerpelse av forholdene. Jeg gjør oppmerksom på at på Frya i Ringeby lå Nord-Europas største ammunisjonslager. (Tysk opplysning.) Det var sagt at Quisling ville tre tilbake og overta et presteembede i Telemark. Videre at det skulle dannes et nytt parti av den sosialistiske innstilte del av Nasjonal Samling og det Norske Arbeiderparti. På vegne av nordmenn i Sverige, var blant andre nevnt Martin Tranmæl som forhandler. Så lenge Quisling stod som fører for partiet NS var deltagerne til møte herfra, hans ansvar. Den nølende holdning, som førte til at NS-representantene kom for sent, er klanderverdig. Om en avtale hadde kommet istand var kanskje de direkte politiske forfølgelser unngått.

Det var flere interessante henvendelser i disse uker og dager fra folk som søkte kontakt. Jeg fremholdt ved hver anledning: Ro og orden så ville det hele gå bra. En tysk henvendelse har jeg omtalt i en avisartikkel tidligere (Folk og Land). Jeg skal her

nevne en annen: Om ettermiddagen den 7. mai. Jeg hadde vært innom lensmannen — Pål Solhjem, etter å ha gjort de siste forberedelser til møte i kommunestyret — Herredstinget — som det het dengang. Det var berammet til dagen etter 8. mai. Jeg var på tur til å dra hjem og lensmannen fulgte meg til grinda. Da kom to menn, en eldre og en yngre — bygdafolk, og begge kjent som kommunister. De var pågående, nærmest aggressive, og ville vite hvordan det kom til å bli med kommunistene, når det nu var klart at det ble kapitulasjon. Jeg sier som min oppfatning at det vel blir forandring, men at jeg tror det fort må bli valg igjen, hvor kommunistene som andre kunne stille til valg. Det falt visst ikke dem inn, og heller ikke meg, at ikke også jeg kunne delta i et kommende valg.

Som nevnt var berammet møte til neste dag. Alle, unntatt en som hadde meldt forfall møtte, og møtet ble avvirket på vanlig måte. Jeg var glad den ettermiddagen. Forvisset om at det blir fred. Glad den etterfølgende dag. Jeg var da tilbake i kommunehuset og ekspederte utskriftene fra forrige dags møte. Faren var over. Den holdning og det standpunkt som var inntatt, hadde ført til at det ikke kom til voldsbruk. Men gleden ble for mitt vedkommende ikke langvarig. Jeg var hjemme igjen ca. kl. 14. Litt etter ringer telefonen. Det var Hjemmefronten. Jeg skulle møte på Ringeby stasjon. Det ble en kort ordveksling til den anonyme stemme sier; «De har å møte. Det er Hjemmefronten som ringer. De vil bli skutt.»

Natten mellom 8. og 9. mai 1945 ble den tyske okkupasjon av Norge avløst av en vestalliert okkupasjon, med Hjemmefronten som utøvende organ.

Sigurd Mytting, 2313 Tangen

Sigurd Mytting's bok «Politisk dømt» kan bestilles fra Boktjenesten. Pris kr. 35,-.

MÅNEDENS «PERNILLE»:

Nostalgi i Akersgaten

«Aftenposten» bragte i sin aftenutgave den 23.12 ifjor, som et førtiårsminne, en helside om hva jeg vil betegne som «Den Store Nisseluekrigen». Det var nytt stoff for meg, og min første reaksjon var at Terboven & Co ikke bare må ha vært blottet for psykologisk innsikt, men også totalt må ha manglet humoristisk sans.

Det måtte da ha vært mulig å uttenke andre midler mot nisseluebruk enn også å forby slike. Å utstyre alle tyske soldater i Norge med røde nisseluer til permisjonsbruk måtte da ha vært et langt bedre mottrekk, dersom Terboven mente at de røde nisseluer var en fare for tyskerne i Norge. Jeg tror ikke at «jössingene», som «Aften-

posten» betegner dem, ville ha hatt hang til røde nisseluer, dersom Rikskommissaren hadde optrådt med en. Men samme hersker var vel selv utstyrt med en åndelig nisselue dratt ned over øynene, slik at han totalt manglet gangsyn.

Men dette med nisseluene synes å ha hatt en langvarig smitteeffekt her til lands, ja, viruset svever visst fortsatt rundt i luften.

Hvorfor minnes ikke «Aftenposten» andre tildragelser? I 1980 var det førti år siden norske aviser nærmest ønsket tyske tropper velkommen til Norge. Samme år var det også 35 år siden enhver komposisjon av Christian Sinding ble forbudt spilt offentlig her til lands. Hvorfor ikke dvele litt ved latter-

ligheten rundt det i nostalgisk regi i Akersgaten? Det var 35 år siden norske kvinner ble skamklipt, ja, ble desinfisert, for ikke å ha tenkt nasjonalt i sitt kjærlighetsliv. Det var 35 år siden eksessene i norske fengsler og fangeleirer fortsatte, og nå i norsk regi, jeg hadde nesten sagt under nisseluesymbolet.

I 1980 var det også 35 år siden hekseprosessene tok til i Norge. Det stenografiske referat av den mot Quisling er i alle fall bevart, så det er ikke vanskelig å finne fram til kildestoff. Det er også 35 år siden «Aftenposten» (og sikkert også andre aviser) begynte å bringe aktoratets anklageskrifter mot tidligere NS-medlemmer in extenso, men aldri bragte en notis engang

om alle de punkter fra disse som de forfulgte ble frifunnet for, selv av de «landssvikdomstoler» som var opprettet.

Det kunne være så mangt «Aftenposten» kunne bringe og latterliggjøre av egne nisseluestandpunkter fra 38 år tilbake og i årene som fulgte. Hvis arkivet mangler, er det bare å sende noen medarbeidere til Universitetsbiblioteket og finne fram materiale. De er svært hjelpsomme der når det gjelder å hjelpe og veilede.

Og i 1983 var det førti år siden noen med nisseluer tente på Universitets aula. Hva dette medførte for norske studenter vet vi jo, men det kunne saktens være interessant, rent nostalgisk, for eksempel å få

et intervju med en av brannstifterne. Ifjor, i 1983 var det forøvrig 35 år siden en mann ved navn Ragnar Scancke ble skutt på Akershus. Et intervju med Norges statsminister den gang, ja, også med en av dem som skjøt han, kunne være en nostalgisk, retrospektiv pressebragd.

Imidlertid har vi kommet inn i det beryktede år 1984. «Aftenposten» kunne jo i det gjøre sitt ytterste for å rette på de Orwellske tilstander som en spesiell del av den norske befolkning har levet under siden 1945. Det kunne i alle fall være et nyttårsønske.

Pernille

KONKLUSJONENE ER KLARE :

Elverumsfullmakten fra 1940 er en myte —

NORGE KAPITULERTE BETINGESELØST
DEN 10. JUNI 1940

En leser av Morgenbladet, Arne Stornes, har klippet ut og tatt vare på artikler om hvordan Norges folkerettslige stilling var etter kapitulasjonen 1940.

— Spørsmålet dukker opp med jevne mellomrom i de forskjellige fora, skriver han, — men spørsmålet har aldri fått en slik fullstendig og avgjørende dokumentasjon som i Morgenbladet 7/7, 20/9, 31/10 og 21/12 1983.

Og skriver:

«Debatten mellom spesialforskeren av dette emne, John Sand, og Truls Dahl, har vært meget interessant. Den siste har med sine spørsmål og påstander utfordret forskeren på en slik måte at serier av gammel, gjengs oppfatning er analysert og avklart ved solide belegg. Konklusjonene man blir sittende igjen med er klare:

1. Elverumsfullmakten fra 1940 er en myte. Det ble aldeles ikke gjort noe vedtak av Stortinget om noen spesialfullmakt.
2. Norge kapitulerte betingelsesløst den 10. juni 1940, og var ikke krigførende etter den tid.
3. De som likevel deltok i krigen, på den ene eller andre siden, gjorde det som frivillige.

Som gammel skolemann har jeg savnet en grundig gjennomgåelse av dette overmåte viktige tema i vår nyere historie. *Jeg tør derfor henstille om å få samlet debatten i et særtrykk, med spesialtilbud til våre høyere skoler.»*

Les John Sand's svar til redaktør Terje Baalsrud 13/1 i Morgenbladet. (Få det og de andre tilsendt om du ikke holder avisen.)

Tidsløgnens ytterste dag

Av Olav Tuxen Todnem

De har i nr. 10 av «Folk og Land» en artikkel: «Velskikket anklager», hvor innledningsvis nevnes den tyske SD-mannen Klaus Barbie. Jeg vil i den forbindelse vise til en artikkel som sto i Stavanger Aftenblad fredag 29. juli 1983, som beskriver den strid som raser i Frankrike om Barbie-saken.

Bortsett fra det vil jeg for egen regning tilføye: «Krukken vandrer så lenge til vanns, at den kommer hankeløs tilbake». Det er vel slik at den oppstyltede løgn om tyskerne, snart må falle omkull. Særlig da man selv sitter i glasshus, thi det som er bygd på sand, kan ikke bestå når det blir utsatt for en skikkelig stormkule. Det som ikke er tuftet på

sannhetens klippegrunn kan ikke bestå.

Etter å ha lest ovennevnte artikkel i Stavanger Aftenblad og deres i «Folk og Land», sitter undertegnede, og mange med meg, med et inntrykk av at franskmennene og andre folk nærmer seg raskt «tidsløgnens ytterste dag», og da oppstår en gnist som antenner den store brann i rosenes leir, — for å anvende Ibsens ord.

Olav Tuxen Todnem
4300 Sandnes

I neste nummer kommer vi tilbake til forhold i Frankrike under og etter siste verdenskrig, som vil interessere våre lesere.

Red.

Hva skal man tro?

Mange blir bebreidet for at de ikke godtar historien om at tyskerne tok livet av 6 millioner jøder — med gass — under den annen verdenskrig. At det ikke er enkelt å tro alt som serveres er nedenstående et utmerket eksempel på: Under *Quisling-saken i 1945* ble det av aktor for å belaste Quisling, dokumentert et brev fra en dansk jøde, *h.r. advokat Karsten Meyer*, hvor han redegjør for de danske jøders skjebne. Advokaten skrev bl.a.:

«— indtil det tyske Politi i Be-gyndelsen af Oktober 1943 arresterede og sendte til Tyskland dem, de havde faaet fat i. Det dreide sig om 465 Personer... De der blev taget var af relativ høj Alder, bl.a. fordi man fik fat i jødiske Aldershjems beboere, og der døde 53 i Theresienstadt, hvorhen de førtes. Theresienstadt var en By, hvortil det var ført Jøder af en vis højere Klasse fra hele Europa. Mange ble dog

(Forts. side 7)

Renegater i 1940

Øystein Sørensen's bok: *Fra Marx til Quisling* har jeg ikke lest. Derimot endel utdrag i forskjellige aviser, hvor en fire-fem kjente menn fra førkrigstid omtales og beskrives som overløpere, eller *renegater*, fordi disse hadde en tilkjennegitt politisk oppfatning på venstre-siden, før de etter okkupasjonen sluttet seg til Nasjonal Samling.

Det er vel nokså mange av Nasjonal Samlings medlemmer, etter okkupasjonen, som kan få betegnelsen renegater, eller ennå mer nedsettende i manges ører: *overløpere*. Ja, var de overløpere idet hele tatt? Situasjonen var jo slik, at nasjonen etter hvert kom i oppløsnings-situasjonen, de som med list og lempe kunne utrette noe vis a vis okkupanten, f.eks. Høyesteretts medlemmer, de forlot sine embeter, og dertil mange embetsmenn som i sine stillinger kunne mildne på okkupantens krav utfra kjennskapet til de bestående forvaltningssystemer, okkupasjonsretten og konvensjonene.

Jeg for min del kjenner hundrevis av tenkende, og meget fedrelandssinnede kvinner og menn, som meget motvillig skiftet parti. Okkupasjonsmakten hadde fastslått hvilke alternativer man hadde i så måte, etter at Administrasjonsrådet, riksrådsforhandlinger og kommissaristyret hadde gått i stå. Man fikk valget: *komplett tysk forvaltning i detalj, eller en ordning med Nasjonal Samling som ansvarlig overfor okkupasjonsmakten.*

Det var slik vi utover bygdene, vi på grasrota, fikk vite hva som var på gang. Det var hederlige folk, gjerne kjente lokalpolitikere som bar fram budskapet. Disse kunne gjerne ha en partitilhørighet over hele spekteret, ja sånn omtrent. Kommunistene visste man aldri hvor man hadde, skjønt i første (inntil juni 1941) «visste de vel ei hvorhen». Det var hos dem hvor forsvarsviljen var sterkst, og som kjente okkupasjonsfordreelsen sterkst, at en vilje til nasjonal samling var sterkst. De aller færreste tenkte på Nasjonal Samlings program og politiske budskap i *fredstid!* Det sto om å ivareta landets samlede interesser vis a vis okkupanten så langt og så godt det lot seg gjøre. Det er uohørt å si at folk flest sluttet seg til Nasjonal Samling fordi de plutselig hadde «skiftet» et partipolitisk syn, eller ennå verre: over natten blitt tyskvennlige!!

For mange var det tvert om! Det lå dypere årsaker bak, og disse var, ja endog ble etter hvert mange. Det kom jo klart for en dag at det storting som satt sammen, med flertall fra Arbeiderpartiet, hadde «innsatt og kronet seg selv» (som Napoleon!) med ett ekstra virkeår på stortinget. *Det sittende storting i 1940 var ikke lovlig folkevalgt*

engang... Når dette storting var så evneløst, og vi hadde en regjering som ikke mestret situasjonen hverken 9. april, tiden forut eller etter, ble det utover høsten 1940, og inn i 1941-42 mye «forbannet» folk både innen og utenfor Nasjonal Samling. Ikke minst fordi Nygaardsvold-regjeringen fra London m.fl. steder, viglet til dumme forgåelser mot Nasjonal Samling, og okkupanten, noe som ga seg utslag i hardere tider for folk flest. Ikke minst forsyningsmessig. Det het seg jo at tyskerne spiste opp all maten vår! Sannheten var jo, iflg. senere fylkesmann Schei, som under krigen var svært sentral i forsyningshenseende, at: tyskerne tilførte Norge 2/3 av vårt behov for mat. Det kan passe godt med det kjente, at Norge var 1/3 selvforsynt med matvarer i *fredstid*. Og mange husket, at under den 1. verdenskrig, da Norge ikke var okkupert, var vår matforsynings-situasjon mye verre. Ja, helt prekær til tider. Fordi vi hadde det vanskelig nok som vi hadde det, var det en uforvarlig og skremmende propaganda som ble satt ut i livet av dem som kom velfødde hjem fra London i 1945. Det var bare Kongen som kom *mager* hjem... Nei, det var en meningsløshet å oppfordre til å forverre sin egen situasjon. Akkurat i denne saken var det nok ikke så helt «unyttig» at NS-folk var tilstede, og på den måten la en demper på at allfor mange tåpeligheter ble begått. Og fristelsene til å tjene («børse») på livsviktige varer ble utvilsomt en god del redusert, og førte til at det ble litt å leve av til de aller fleste. Ja, dét tror jeg var «overløpernes» fortjeneste, som hadde «tatt en midlertidig forsikring» ved å tjene Nasjonal Samling i en *oppdragstid*, som var knyttet til okkupasjonen av landet.

I en ettertid er etterpåklok-skapen fremtredende, og denne ga seg så sandelig tilkjenne ved å finne *syndebukkene* for at Norge ble okkupert, og kom så noenlunde helskinnet gjennom de fem okkupasjonsårene. Jo, man fant dem behendig, ved å la alle Nasjonal Samlings folk få stå tilrette — uten en eneste formildende omstendighet —, og dessuten ofret *venstresiden* av før- og krigstidspolitikere i inn- og utland (mest de siste!) utenriksminister Halvdan Koht. Det er forsmædelig å tenke på, nå vel 40 år etterpå, at de mange *landsvikere* som satt i stortinget og regjeringen 1939/40, gikk skadeløse ut av sine forsømmelser. Hva disse ble skyld i av sorg, lidelser og savn kan ikke skrives med noe passende tall, eller dekkende ord. Derfor gror heller ikke sårene etter deres adferd! De er fortsatt åpne hos dem som lever i 1983, og vil leve hos de

slekter som kommer etter. De unge begynner å spørre hva som forseggikk dengang da hetsen var på det verste, og hvorfor folk — endog i dag — kan være så «rare» når granner møtes...

Det er vanskelig å fatte seg i korthet. Minner og tanker strømmer på. Man leser okkupasjonshistorien, ser fordømmelsen av renegater, (overløpere) og stripe m.v. *uten* å kunne ta til gjenmæle mot uriktigheten i fremstillingene, uten å bli spurt som «part i saken»: — var det slik? Hvilke motiver hadde du for å stille deg til Nasjonal Samlings disposisjon? Trodde du det var noe å vinne på det, kort- eller langsiktig? Svarene tror jeg vil bli nokså entydige hva angår egen vinning. Norge var vårt alles fedreland, og det var for dette vi deltok også på vår måte. Vi måtte se til å komme med «på den rette sida», enten den nå til slutt ble den ene eller den andre. Utgangen av okkupasjonen var ikke klar i 1940-1941-942 eller 1943! Ikke engang i 1944!! For, Halvdan Koht, som var i Amerika på den tid sier et sted: «— Eg hadde ikke von um å koma heim meir, å få sjå landet att...» Helt til slutten av 1944 «såg han det heilt vonlaust med nokon alliert siger! Ja, hva skulle så andre tro? Som var midt oppe i det. De fleste av oss betalte en stakkars premie i Forsikringsselskapet NORGE, som Nasjonal Samling sto for opprettelsen av. At det ikke ble noen *bonus*, men tvertom straffepremier med tilbakevirkende kraft åpnet fredens og frihetens Norge med...

Vi hadde for en tid siden «SOLKORS-serien». Jeg skal ikke kommentere denne her og nå. Men, ettersom nå den ene etter den andre av yngre historikere tar fatt på okkupasjonshistorie som «interessante greier», skulle jeg nok helhjertet utfordre den siste av disse: ØYSTEIN SØRENSEN til å lage et motstykke til alt som er skrevet til dato. Magne Skodvins «sagskrivning» synes mere og mere å falle utenfor. Bjørn Bjørnsen er vel den som er i ferd med å nærme seg det korrekte, og derfor er det *han* som blir sitert når krigshistorie skal nevnes. (Se f.eks. professor Sigmund Skard's bok om svigerfaren Halvdan Koht! Jeg synes dét forteller noe). Nå vet jeg ikke hvor Øystein Sørensen «står», men som historiker skal han vel være objektiv og finne frem til sannheten! Dit er det ennå langt. I alle fall når det gjelder de «alminnelige» i Nasjonal Samling, dem som deltok i hverdagens strid for å komme gjennom okkupasjonsårene. Men, det finnes jo en stor gruppe som *måtte ta* upopulære avgjørelser. Disse har heller ikke sin(e) talsmenn. Koht (historike- (Forts. side 6)

«VENNEGAVENE» strømmer inn

Vi takker denne gang hjerteligst for 50 «vennegaver» på til sammen kr. 6 425,—.

Nå ved årsskiftet kommer det inn et ganske stort antall slike gaver, og det vil derfor ta litt tid før vi får kvittert for dem alle.

En «vennegave» er som kjent et bidrag på kr. 50,- eller mer til avisens drift.

«VENNEGAVER»
fra «Folk og Land»s venner.

Takk for følgende bidrag:

O., Sandnes 100,—	T., Kongsberg 100,—	P., Norbyhagen 200,—
R., Sandnes 120,—	O., Nore 120,—	S., Nesoddtangen 100,—
D., Arendal 200,—	S., Gran 120,—	R., Langhus 100,—
E., Skien 50,—	O., Gjøvik 150,—	A., Båstad 70,—
K., Skien 70,—	H., Ringelia 100,—	K., Askim 120,—
S., Skien 120,—	E., Nes, Hedm. 50,—	E., Skjeberg 70,—
J., Skien 70,—	T., Hernes 70,—	G. K., Oslo 100,—
A., Eidanger 100,—	A., Kirkenær 75,—	K. H., Oslo 220,—
O., Bø i T. 100,—	J., Kongsvinger 100,—	A. H., Oslo 50,—
G., Tuddal 100,—	B., Magnor 70,—	N. E., Oslo 70,—
R., Rjukan 190,—	P., Jessheim 50,—	J. J., Oslo 400,—
O., Husøysund 300,—	J., Lørenskog 100,—	M., Malmø, Sv. 50,—
O., Brønnøysund 50,—	M., Åzlesund 170,—	
N., Trondheim 200,—	J., Bergen 50,—	
I., Heimdal 50,—	K., Bergen 150,—	
O., Kvanne 120,—	S., Mundheim 120,—	
O., Sunndalsøra 100,—	J., Etne 820,—	
P., Hjelset 100,—	P., Stavanger 100,—	
D., Isfjorden 100,—	F., Stavanger 120,—	

Østfolkene og det Nasjonalsosialistiske Tyskland

HISTORIEN OM DE FORSPILTE SJANSER

Karo Espeseth:

LIVET GIKK VIDERE
Gyldendal Norsk Forlag,
1983

Det er et ubestridelig faktum at hundretusener mennesker fra Sovjetsamveldets forskjellige folkeslag var villige til å gjøre felles sak med det nasjonalsosialistiske Tyskland for å oppnå frihet fra den røde undertrykkelse for sine nasjoner. Men det er like ubestridelig at tyskerne gjorde lite for å utnytte denne sjansen, enten det nå skyldtes mistro til disse folkene eller en ille anbragt herrefolkmentalitet.

Karo Espeseth var ikke nasjonalsosialist. Det var heller ikke hennes mann, Gerhard von Mende, men han satt som sjef for en avdeling i Ostministerium som hadde som oppgave å ta seg av disse østfolkene. Han kjempet en hard kamp for å hjelpe dem, men dessverre altfor ofte med begrenset hell.

Det er særlig i siste halvdel av boken at forfatterinnen forteller om sin manns arbeide og sin egen del i det, og det kommer frem en hel del opplysninger som til nå har vært ukjente for de fleste. Alle NS-folk og særlig våre frontkjempere vil ha interesse

av å lese om hvilke sjanser tyskerne forspilte.

Boken er, som man vil forstå, en selvbiografi, og også Karo Espeseths personlige skjebne interesserer. Hun var i begynnelsen av tredveårene en nokså kontroversiell forfatterinne og fikk lide for det. Her forklarer hun bakgrunnen for sitt forfatterskap og meningen med det. Hennes og hennes barns skjebne etter Tysklands sammenbrudd er også meget interessant.

Vi anbefaler boken.

R.

Renegater i 1940 . . .

(Forts. fra side 5)

ren) sa en gang til meg: — Det er fyrst om 50 år den sanne historia vert skriven! Og nå er tiden inn til å komme med denne! Han sa disse ordene i 1954, og han tilføyde: — når dei store arkiva vert opna, til dømes o.s.b.

Jeg har lyst til å be Instituttet for norsk okkupasjonsforskning (INO) å ta kontakt med Sørensen. Det er vel ikke skadelig, og heller ikke straffbart? Mye tyder på at Sørensen er interessert i et område der han har utrolig

mye å hente i INO-kretser, dersom han er interessert i «den sanne historie».

Sørensen: Ta ellers turer ut i bygdene og snakk med folk som var med. Da blir du overrasket, forbauset, og også rystet!

Oslo 6,
NICO de MUS

HØNEN OG BRØDET

Ute på landet gikk det en liten høne og pikket i jorden hvor den fant en masse korn. Den kikket lenge på dem, og så ropte den til de andre dyrene: — Hør her, venner, jeg har funnet noen korn. Hvis vi nå sår dem, så får vi en masse og så kan vi bake brød. Hvem vil hjelpe meg med det? Men ingen svarte, hverken grisen eller kuen eller sauene tok notis av hønen og dens gode forslag.

— Okay, sa den lille hønen, — så må jeg gjøre det alene. Og det gjorde den. Tiden gikk, og en dag vokste kornet opp.

Igjen ropte den lille hønen på hjelp, om det var noen som ville hjelpe med å høste kornet.

Men ingen orket det, så hønen måtte selv høste kornet og male det til mel, og det er vanskelig for en høne. Men den klarte det, og etterpå bakte den et lite brød.

Nå kom alle dyrene for å smake, men hønen sa: — Nei, jeg vil SELV spise mitt brød, for ingen ville hjelpe meg da jeg ba om det.

Men nå ble de andre dyrene sinte. — Kapitalistvin, ropte grisen, — for en mangel på solidaritet, skrek sauene, — kvinnediskriminering, hylte kuene, for de var jo damer.

På grunn av balladen kom politiet og spurte hva som var på ferde, og dyrene forklarte at hønen ikke ville dele med dem.

— Nå, nå, sa politiet til hønen. — Du må dele med de andre dyrene. Det er ingen mening i at du spiser opp brødet alene. Det er asosialt. Hva tror du Tor kanin ville si til slikt?

— Jammen, sa hønen, det var ingen som ville hjelpe meg og jeg har helt alene produsert mitt brød.

— Det betyr ingenting, svarte politiet, vi lever i et samfunn, hvor de produktive må dele med de uproduktive.

Og slik ble det. Brødet ble delt likt, og det var ikke mege som ble igjen til den lille hønen.

Kanskje det er grunnen til at den aldri siden har bakt brød.

Interessant om danske frontkjempere

Harly Foged:

DANSKE LANDS-KNÆGTE SS-SOLDAT
Forlaget Zac, 1983

Den danske forleggeren Lars Zachariassen i Forlaget Zac har i de seneste år utgitt et større antall bøker om krigsårene 1940—1945.

Titler som Werner Bests *Den tyske politik i Danmark* (utsolgt), Ben Espers *Tsjerkassy* og general A. Marinis *Fra Kaukasus til Leningrad* (utsolgt) er blitt møtt med stor interesse også her til lands. Naturlig nok er det *Tsjerkassy* — som er skrevet av en norsk ambulanseskjører på Østfronten — som har vakt størst oppmerksomhet i Norge. Boken blir da også solgt gjennom FOLK OG LAND's Boktjeneste.

Også i høst presenterer Lars Zachariassen et viktig bidrag om Frontkjempere. «*Danske Landsknægte SS-soldat*» beretter Svend Aage «Sværdborg» Jensens historie; ført i pennen av den danske forfatter Harly Foged.

«Sværdborg» Jensen var blant de første som meldte seg frivillig til tjeneste «så lenge krigen varer» da *Frikorps Danmark* ble opprettet i 1941. Boken forteller om den 19-årige «Sværdborg» Jensens opplevelser fra første dag som frivillig soldat; den skildrer hans møte med rekrutteringskontoret, rekruttiden i Tyskland, de første kamper under *von Schalburgs* ledelse og hovedpersonens fire år ved fronten. Et lite utvalg av kapiteloverskriftene kan gi et inntrykk av boken: *Soldaterlærling i fjendeland, Ilddåb på Østfronten, Frontutredning á la Goebbels, Våbenmesterskole, Med russerne i hælene, Den sidste kamp* (i Berlin), *I Ivans varetegt, Krigsfange hos englenderne*.

Boken forteller også om «Sværdborg» Jensens ferd fra Tyskland til *dansk landssvikfengsel*, celleliv, dom og straffefangetilværelse. Nettopp behandlingen av danske frontkjempere etter 1945 er vel ukjent for de fleste nordmenn, og boken gir et godt innblikk i dette emne.

Et minne

I forbindelse med vår store glede over fredsprisen til Lech Walesa og vårt møte med hans tapre og fortryllende hustru, kom jeg til å huske på en av mine siste samtaler med min elskelige onkel, professor dr. Herman Harris Aall, hvor han uttalte følgende:

«Nå er det bare den katolske kirke som kan overvinne marxismen.»

Han var dessuten meget opp-tatt av Maria-underet i Lourdens.

Kathrine Aall Normann
Oslo 4

Danske landsknægte SS-soldat er levende skrevet, sproget er lett men et par steder overdriver forfatteren kanskje litt, med sine noe saftige gloser. Boken anbefales.

Danske landsknægte SS-soldat koster kr. 95,- og kan bestilles fra Aage Norberg, postboks 3044 Elisenberg, Oslo 2.

Kontakt

Jeg vil gjerne korrespondere med NS-medlemmer på engelsk eller tysk. Vil du skrive til:

Wolfgang Kaiser,
Altenburgstr. 29,
D-8000 München
Deutschland.

En krets av danske frivillige sender sine nyttårshilsener til norske frontkjempere og front-søstre.

Våre danske venner vil gjerne ha kontakt med frivillige i de nordiske land som leser FOLK OG LAND. Skriv til:

Paul Draving
Blanka vej 35
DK-2500 Valby
Danmark.

PERIODIEK CONTACT er et månedsblad for flamske Østfrontkjempere. Redaktøren heter Bert Henrick.

Lesere som vil ha kontakt med ham og hans blad kan skrive til:

Tijdschrift
PERIODIEK CONTACT,
A. Vandenachrieckstraat 92,
1090 Brussel
Nederland.

Apropos vår minnevarde

Det var en meget stor glede for oss alle å få høre mere detaljert om varden som er reist til minne om våre falne frontkjempere. Vi tenker med takk på frontkjemperen Roy Rosland som har gitt plass til bautaen på sin tomt. Hittil har det jo vært stille omkring dette, fordi man aldri kunne vite om pøbler ville finne på å ødelegge den, vi glemmer jo ikke så lett at gamle fru prost Quislings grav, altså mor av Vidkun, i sin tid etter hans død ble skjendet. Men når nu Telemark Arbeiderblad med stort oppslag har skrevet om varden, så får den vel være i fred.

Det eneste som forbauset meg i bladets intervju med herr Roy Rosland, var at han i forbindelse med en fast straffeutmåling for alle frontkjempere på fire år, taler om at straffen burde vært kortere eller lengre etter hvilket motiv en norsk frontkjemper måtte ha hatt for å melde seg som frivillig til Østfronten. Han er tilsynelatende selv stolt over at han ikke var medlem av NS. Jeg kjenner ikke til at motivet for en eneste av våre frontkjempere var noen annen enn et kall til å ofre seg selv og sitt liv i kampen for å hindre bolsjevismens videre utbredelse i Europa. Det har vel forøvrig ikke noe med saken å gjøre om man har vært medlem av Nasjonal Samling eller ikke.

Heil og sæl
VIC.

SOSIALISME — en folkesykdom

Av Leif Karlung

Jeg har i mer enn 20 år av mitt liv levd i et slags ingenmannsland. Svevd som en sommerfugl over de grønne sletter og mimret med foldede hender i troen på — det rettskafne samfunn. Ja, enten jeg blir trodd eller ikke, så svever jeg faktisk enda — under den evige blå himmels håp — som blir mindre og mindre ettersom dagene og årene går. Jeg forstår det best når jeg leser aviser, hører radio og ser TV.

At luftboblen har sprukket ofte nok har jeg tilskrevet uheldets konto. Men hvor mange uhell, tabber og feil skal gjøres for å slite ned en god oppdragelse som er tuftet på ærlighet, rettskaffenhet, tro på øvrighet og forvaltning og alt det der? Implisitt i dette ligger jo respekten for lov og orden, for likhet og rettferdighet. Men så lenge dette er og blir et eventyr, forstummer til sist forventningene og en blir som et blekt lik blant alle de levende døde. En er blitt et medium som det våte element, som bare renner nedover og følger strømmen.

Før i tiden, da jeg var ung, vakker og spenstig, så jeg rart på fyllefanter, foraktet kriminelle og var sjokkert over de prostituerte. Dess eldre disse var dess mer frastøtende var de. Jeg forsto ikke at voksne folk kunne, orke eller ville oppføre seg som de gjorde, som man merket

seg i negativ retning. Men i løpet av 50 år har forakten snudd seg til forståelse og medynk.

Jeg har visst lært noe en må leve et langt og engasjerende liv for å fatte og forstå. Det er ikke bare hjertet, blodårene, kreftene — eller kroppens helse som slites ned til 0-punktet, av slit, ork, forurensning, tunge løft og stress. Men hva med den psykiske delen av vår helse? Den har jo også sin begrensning. Det er ingen strikk, selv om den er beundringsverdige elastisk og tøylig.

Angst, frykt og redsel er noe som tærer på i det lange løp. I Norge er dette blitt vår nye landeplage. Ja, en folkesykdom so-gar. En uheldelig sykdom som ikke har med kinesisk virus å gjøre, men når man studerer fenomenet nærmere vil man oppkalle det etter opphavet, SOSIALISMEN. Den arter seg nemlig som en eneste oppgivelse av livet og det folk forsøker å kurrere den med er; alkohol, narkotika, valium, kriminalitet, prostitusjon, selvmord og medikamenter, i et omfang som stadig slår nye rekorder. Det eneste som vokser i dagens Norge er skatter, avgifter, konkurser, syke mennesker og arbeidsledighet. Dette gjort i beste mening av myndighetene. Skremmende tanker!

Min ærbødige påstand går derfor ut på følgende: Voksene

skatter og avgifter formerer våre lover og øker forvaltningen i omfang og bredde som sopp etter regnvær. Denne vekst er det mange som beundrer, ser opp til og støtter av hele sitt hjerte. Bare les Arbeiderpressen. Der står det svart på hvitt. Det er sosialisme. Men mot dette prakt-eksemplar av et virkelighetsnært spøkelse, er rikskansler Adolf Hitlers drøm om Triumfbuen i Berlin som et vanlig norsk stabbur. Da tegningene ble funnet etter krigen ble dette lagt til grunn for at han var sinnssyk og gal. Ergo må jo verden være gal. Både Triumfbuen og velferdsstaten Norge er sosialistiske byggverk.

Det som gjør velferdsstaten Norge til en triumfbue, (eller fiasko) er prinsippet som angivelig skal stå bakom: FRIHET, LIKHET og BRORSKAP. Et slags kjærlighetsbudskap til menneskeheten. Men det var teorien. Selve handlingen ble bare ruiner, folkeforflytninger og formynderi. Selv den barmhjertige samaritan ville blekne ved sosialistenes slagord som triumferes morgen, middag og kveld 1. mai og resten av året, pluss halvparten av neste.

Men praksisen er noe ganske annet, for bare les videre: Den barmhjertige samaritan hjalp den syke med mat, vann og pleie fordi han var svak og trengte hjelp til å overleve. Det var ikke den

syke og svake som hjalp den store og sterke for å bli rikere, større og ennu mer maktbetent. Her ligger forskjellen mellom barmhjertighet og sosialismen klart i dagen.

I velferdsstaten Norge er det de store og de sterke som får mest og størst støtte med forvaltningens velsignelse. Så som penger, krykker, lover, pleie og stell, i ett og alt de befatter seg med, politikk, presse, storindustri, kultur, kunst, kvinnesak og innvandring.

Hva så med de fattige, de syke, de svake, de gamle, de små? Skulle jeg fortalt historien ferdig ble boken til en tykk bibel på 3 bind. Men istedenfor å trette leserne med dette oppfordrer jeg folket til å irettesette meg kraftig dersom de ikke er i stand til å skue tidens snikberikelse til de store, rike og mektige. Dersom jeg intet hører må det være meg en fornøyelse å vite at jeg ikke er alene om å unnfange vitenskapen om folkesykdommen «sosialisme», og at det er en tretthetssykdom som tærer på vågemot, arbeidslyst, skapertrang, initiativ og oppfinnsomhet. Men fører folk lukt inn i sykehus og pleiestell, ensomhet og avhengighet, slektsfalitt og familietragedier. Frihet er en lykke, tvang er en ulykke.

Vennlig hilsen
Leif Karlung
2010 Strømmen

Hva skal man tro?

(Forts. fra side 5)

ført bort derfra og myrdede, *men ingen Danske* (vår uth.) og disses Forhold var relativt gode, navnlig etter at de fikk Røde Kors-pakker fra Danmark . . .»

I Morgenbladet 29/10 1982 finnes imidlertid en ganske annen versjon. I en artikkel av Peter Jebsen heter det nemlig: «Av ca. 7500 jøder i Danmark havnet ca. 500 i gasskamrene.»

Altså: Ifølge advokat Meyers fremstilling for lagmannsretten ble 465 danske jøder sendt til Tyskland. Av disse døde 53 og ingen mistet livet i noe gasskammer, men etter Peter Jebsens versjon ble ca. 35 flere jøder enn det som totalt ble sendt til Tyskland gasset ihjel!

Tilbake til Karsten Meyers brev. Det fikk den tilsiktede virkning. I dommen heter det (se Quisling-saken, side 377): «. . . , og det er på det rene at den (jødeforfølgelsen) er gjennomført langt mer hardhendt enn f.eks. i Danmark».

S.

NORSK PRESSE I 1940 :

Da «Dagbladet» roste samarbeidet med fienden

Vi gjengir nedenfor fra *Dagbladets ledere fra april dagene 1940.*

«Gjennom Administrasjonsrådet og dets samarbeid med stedlige myndigheter går alle bestrebelsene i de besatte landsdeler ut på å holde alt i gang og komme i bedre og bedre forbindelse med utveksling og tjenester. Arbeid, ikke ødeleggelse må være vårt mål.»

3 dager senere har lederen overskriften «Gjensidighet» og slutter slik:

«Vi har det håp at alt praktisk samarbeid vil foregå i de avgitte lojalitetsforsikringers ånd, Da vil de tyske myndigheter kunne stole på fortsatt lojalitet fra befolkningen i Oslo og de besatte distriktene.»

Nye 2 dager senere (27/4) er det selveste Terboven som får ros: Vi gjengir fra lederen «Grunnlaget» hvor det bl.a. heter:

«Befolkningen i Oslo har hittil vist stor lojalitet overfor de tyske myndigheter og rikskommissær Terbovens proklamasjon gir godt håp om at det samme forhold vil vedvare.»

Lederen har denne avslutning: «Og proklamasjonene er holdt i en verdig tone som er egnet til å vekke tillit.»

Til de av leserne som måtte innvende: Men dette er propaganda som tyskerne tvang Dagbladet og andre aviser til å ta inn er bare å si at de tar fullstendig feil. Dette fremgår nemlig av redaktør Rolf Werner Erichsens vitneprov i Aadahl-saken. I Morgenbladets referat av saken heter det: «På aktors spørsmål om ikke pressens folk skulle ha nektet å skrive tysk propaganda svarte vitnet at det i begynnelsen ikke var tale om å ta inn annet enn forordninger. Propaganda ble først aktuelt på et senere tidspunkt». (Se Morgenbladet 16/10 1948).

KLIPP, KLIPP, KLIPP ...

Mange lesere er svært flinke til å sende oss avisutklipp.

Vi kan umulig følge med i alle aviser og tidsskrifter selv, så vi er meget taknemnlige for klipp fra leserne.

FOLK og LAND
Postboks 924 Sentrum,
Oslo 1

Når man ser nærmere på hva Dagbladet skrev etter 1945 forstår vi godt at redaktøren måtte bruke «Vær-varsom»-plakaten til underlag for sine meget kalde føtter. Selv offentlig oppnevnte forsvarere får gjennomgå. Fra Dagbladets leder 21/3 1946 tillater vi oss å gjengi: «Det er opprørende å se hvorledes norske jurister prøver å sette forholdet på hodet ved sin ansvarsløse prosedyre som forsvar for en meget kjent Oslo-dame av det såkalte gode selskap. Advokat Hubach tillot seg å kalle dette for utplyndring.»

Da vi sammenholdt Dagbladets ledere fra 1940 med lederne fra 1945 og utover kom vi i hu hva Johan Scharffenberg sa under en tale i Studentforbundet 23/10 1948: «Hvilken taktikk har det ikke vært å lede folkets raseri i retning av NS» (se referat av talen i Morgenbladet 25/10 1948).

S.

A SLIP OF THE PEN

I den senere tid har tyskernes arrestasjon av de norske studenter, og deportasjon av disse til tysk fangenskap, vært viet oppmerksomhet i radio og presse.

I håp om å kunne forstå litt mer av denne tragiske begivenhet fra krigstiden, tok vi for oss boken «Aulaen brenner» av Knut Eidem. Tross bokens tittel inneholder den praktisk talt ikke et ord om Aula-brannen, så det kreves nok ganske andre studier for å fatte bakgrunnen for det som hendte.

I boken finnes imidlertid en del andre opplysninger som bør bli kjent for våre lesere.

Der omtales bl.a. en episode som gjør at det er all grunn til å ta hatten av for en del av studentene, nemlig følgende:

«En annen årsak til vår goodwill var også den glimrende innsatsen «Achte»s medisiner gjorde etter en jernbanesabotasje omtrent på denne tiden.

En dag kommer vogner på vogner med sårede soldater til sykestuene i St. Andreas. Vi får høre at toget har vært utsatt for overfall av franske partisaner et stykke unna. Mange var døde, de hardest skadede trengte øyeblikkelig hjelp.

SS-overlegen, en Hauptsturmführer, som absolutt hørte til de skikkeligste vi møtte på vår vei, bad øyeblikkelig om assistanse.

Han var en humanist som ved flere anledninger hadde vist oss stor sympati og gått i bresjen for oss. Men hva hadde drevet denne mann inn i Totenkopf? Ufatelig.

Han alene maktet ikke den store oppgaven han nå sto overfor. Ville vi hjelpe?

Det oppsto ingen diskusjon fra vår side. Selvfølgelig rykket alle våre medisiner til unnsetning. De var også godt kvalifiserte, nylig uteksaminerte kandidater fra universitetet hjemme i Oslo — faktisk samme dagen tyskerne slo til.

Her gjaldt det kort og godt å redde menneskeliv. I slike situasjoner spør man selvfølgelig ikke etter nasjonalitet eller politisk oppfatning.

De norske legers helhjertede innsats i disse kritiske timene gjorde da også et dypt inntrykk på tyskerne, og var utvilsomt en medvirkende årsak til den sterke posisjon vi nå hadde opparbeidet oss.»

Altså en ridderlig og human gjerning, utført mot dem som studentene betraktet som sine fiender, slik man bør kunne forvente av anstendige mennesker.

En gruppe norske sykesøstre ble dømt til langvarige fengelsstraffer for tilsvarende «bistand til fienden».

14 sykesøstre, herav 7 fra

Norges Røde Kors, fant sin grav i Wien, etter at deres Røde Korsmerkede sykehus var blitt beskutt. Må man ha vært medlem av NS eller frontkjemper for å legge krans på deres grav? 30 norske studenter fikk tuberkulose og havnet på to SS-lasareter utenfor Wien. Ble de kanskje pleiet av nettopp disse Røde Kors-søstrene?

Dårlig Synkronisering!

I boken «Aulaen brenner» kan man lese om tyskernes redselsgjæringer i konsentrasjonsleiren Buchenwald. Blant mye annet fortelles følgende:

«Rett nedenfor lå det beryktede Eksperimentalbau. I denne brakka eksperimenterte tyske nazi-leger med mennesker. Fra dette sted slapp ingen levende noensinne ut. Allverdens sykdommer ble podet inn i dem, bare ikke flekktyfus. For var det noe SS fryktet, måtte det nettopp være flekktyfus. Alle visste mer enn nok om den.»

Om man studerer Aschehougs konversasjonsleksikon finnes følgende opplysninger om samme sak:

«I B. gjorde SS-leger forsøk bl.a. med flekktyfus på fanger.»

Denne versjon opprettholdes også i den nye utgaven fra Aschehoug-Gyldendal.

S. K.

Boktjenesten

Postboks 924 Sentrum, Oslo 1. Telefonbestilling: (02) 19 06 71.

NS-MEDLEMMENES SYN:

Serien: «SUPPLEMENT TIL OKKUPASJONSHISTORIEN»:

.... eks. Odd Melsom: På nasjonal uriaspost	kr. 65,-
.... » — » — NS og fagorganisasjonen	» 80,-
.... » — » — Fra kirke- og kulturkampen	» 85,-
.... » Einar Syvertsen: Også dette bør være sagt	» 75,-
.... » Alle 4 bind: Supplement til okkupasjonshistorien ..	» 240,-
.... » Justus Vericultur: Den norske kapitulasjon	» 20,-
.... » A. I. Bru: Professor på ville veier	» 50,-
.... » Trygve Engen: Jeg er ingen landssviker	» 25,-
.... » Adolf Hoel: Universitetet under okkupasjonen	» 25,-
.... » Walter Fyrst: Min sti. NS blir til, o.m.a.	» 95,-
.... » Harald Franklin Knudsen: I Was Quislings Secretary	» 55,-
.... » Per Lie: Sannheten om Telavåg-affæren 1942	» 15,-
.... » Sigurd Mytting: Politisk dømt	» 35,-
.... » Kai Normann: Diktene Laurbærkransen	» 20,-
.... » Arne Tellefsen: Når forsvaret forfaller	» 25,-

GAVEBOKEN:

.... eks. Maria Quisling's dagbok og andre etterlatte	
» papirer	kr. 55,-

«OPPGJØRET» BEDØMMES:

.... eks. Institutet för Offentlig och International Rätt:	
Den norska rättsuppgørelsen	kr. 50,-
.... » Referat og utdrag på norsk av ovennevnte	» 5,-
.... » Lyder L. Unstad: Quisling. The Norwegian Enigma	» 40,-
.... » Forbundet: Gi oss rettsstaten tilbake	» 5,-
.... » Forbundet: § 104. Mere lys over rettsoppgjøret ..	» 10,-
.... » Universitetsforlaget: Fra idé til dom	» 55,-
.... » Admiral Herman Boehm: Norge mellem England og Tyskland	» 60,-
.... » Berner Hansen: Mannen bak søylen (Om prof Wilh. Rasmussen)	» 80,-
.... » Pastor A. E. Hedem: Quo vadis Norvegia	» 30,-
.... » O. Hedalen: Er det begått en skammelig urett mot en hel del av våre landsmenn?	» 5,-
.... » Ralph Hewins: Quisling — profet uten ære	» 50,-

SPECIALTILBUD:

.... eks. Thorkild Hansen: Prosessen mot Hamsun ..	kr. 75,-
--	----------

VIKTIG NYHET:

.... eks. H.r.adv. Albert Wiesener: ASTRID D. D. Ett offer för krigspsykosen under och efter den tyska ockupationen av Norge	kr. 100,-
--	-----------

FRONTKJEMPERNE:

.... eks. Frode Halle: Fra Finland til Kaukasus	kr. 70,-
.... » Ben Esper: Tsjerkassy (Norsk ambulanseskjører på østfronten 1943-44)	» 90,-
.... » R. Schulze-Kossens: Militärischer Führernachwuchs der Waen-SS. Die Junkerschulen	» 175,-
.... » General A. Marini: Fra Kaukasus til Leningrad. Dansk offisers innsats i SS-div. Wiking, 3 bd. stort format ..	» 225,-

DANSK LITTERATUR:

.... eks. Erik Haaest: Udyr - eller hva? (Dødsdømte)	kr. 20,-
.... » Gary Allen: Ingen tør kalde det sammensvergelse (Hvem trekker i trådene?)	» 50,-

DANSK NYHET:

.... eks. John Galster: Amagers Erobring. Den 3. verdenskrig. Kunsten å bekjempe kommunister	kr. 45,-
--	----------

Portofri forsendelse ved forskuddsbetaling til: Postgiro 5 15 46 38. Bankgiro 6063.05.01248 eller ved sjekk, i kontanter eller frimerker. (Ellers porto og oppkravsgebyr.)

I alt bestilles for kr. .... som betales slik: .....

Navn: .....

Adresse: .....

Postnr.: ..... Sted: .....